

Diskusijai „Visuomenės darnus vystymosi temos Bendrosiose programose: problema ar galimybė?”

2023-12-01

Nacionalinė švietimo agentūra

Apie UNESCO Asocijuotųjų mokyklų tinklą (ASPnet) ir UNESCO Rekomendaciją dėl švietimo taikai, žmogaus teisėms ir darniam vystymuisi

Dalia Stabrauskaitė

Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos sekretoriato
Švietimo programų vadovė, ASPnet koordinatorė Lietuvoje



unesco

National Coordination
Associated Schools
Network



1953

**TINKLO ĮKŪRIMAS
(SU 33 MOKYKLOMIS)**

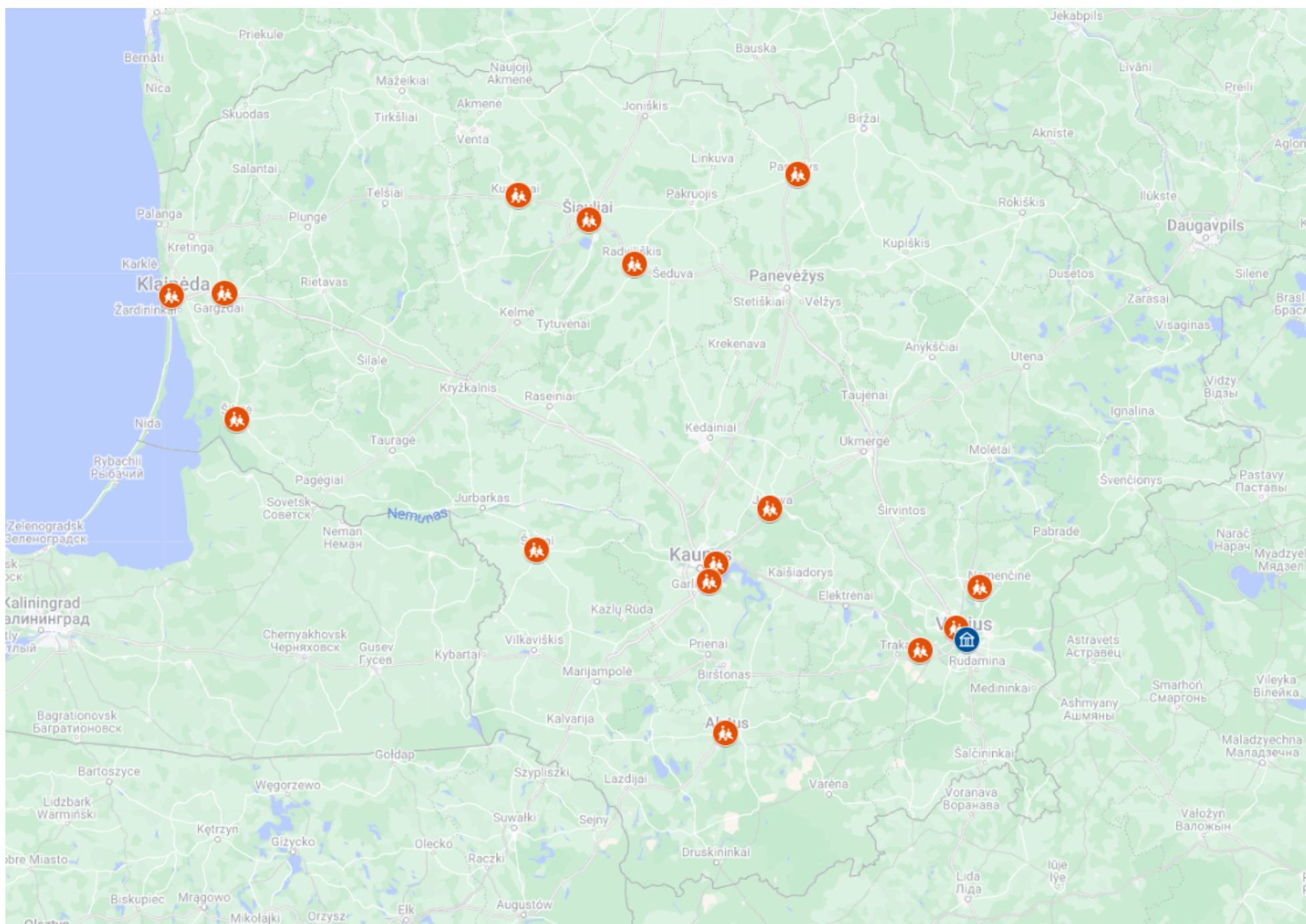
1997

**LIETUVA ĮSITRAUKĖ Į
TINKLĄ**

Apie 12 000 mokyklų
182 valstybėse

15

UNESCO Asocijuotųjų mokyklų (ASPnet) Lietuvoje



2023/2024:

1. Alytaus Dainavos progimnazija
2. Gargždų Kranto progimnazija
3. Jonavos Raimundo Samulevičiaus progimnazija
4. Kauno Kovo 11-osios gimnazija
5. Klaipėdos technologijų mokymo centras
6. Kuršėnų Lauryno Ivinskio gimnazija
7. Pasvalio Lėvens pagrindinė mokykla
8. Radviliškio Lizdeikos gimnazija
9. Šakių Žiburio gimnazija
10. Šiaulių Didždvario gimnazija
11. Šilutės Vydūno gimnazija
12. Trakų Lentvario Motiejaus Šimelionio gimnazija
13. VDU klasikinio ugdymo mokykla
14. Vilniaus Valdorfo Žalioji mokykla
15. Vilniaus Žemynos gimnazija

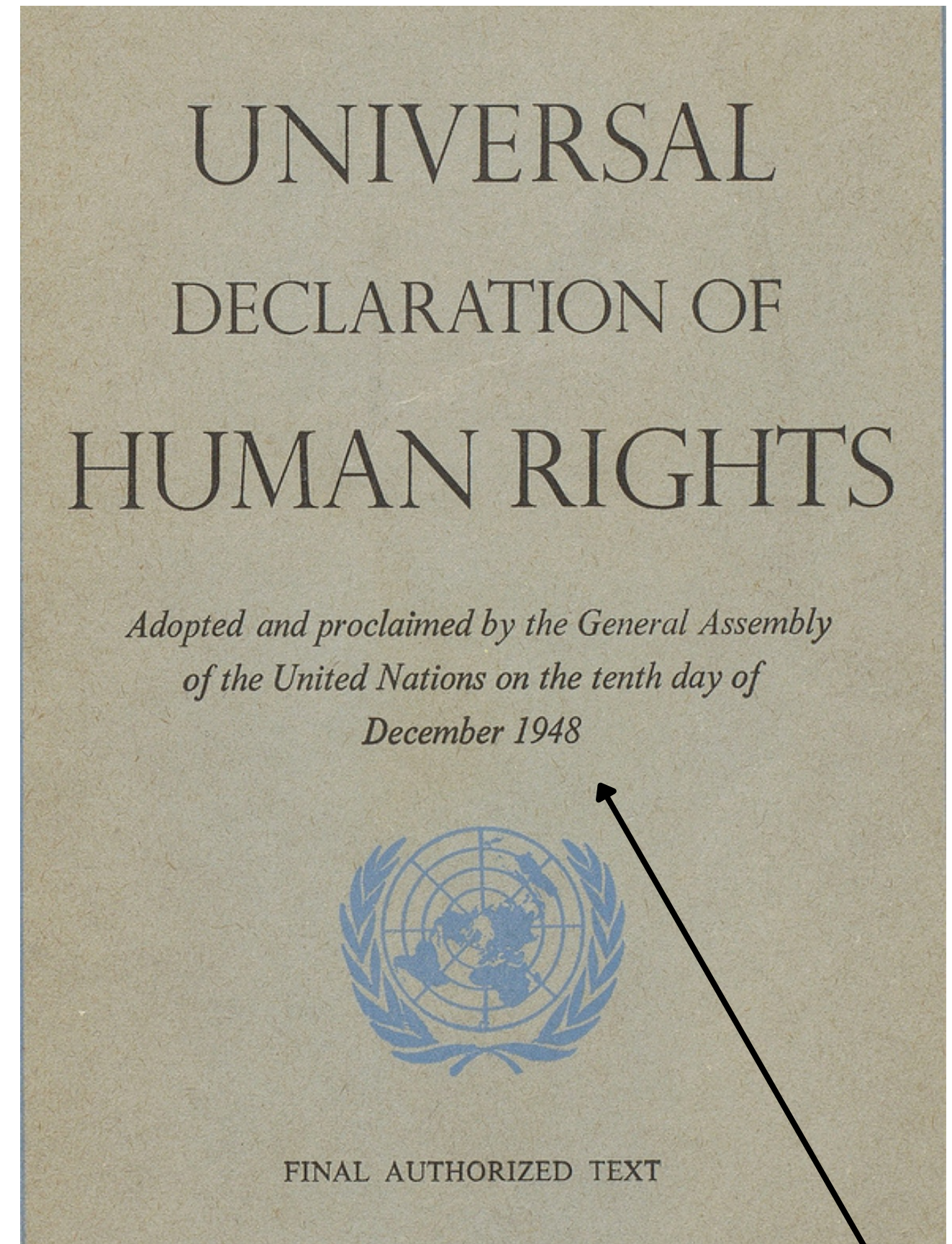
[Žiūrėti per google maps >>](#)

Tinklas įkurtas, siekiant praktikoje diegti

Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos

26 straipsnį

„Švietimas turėtų būti skirtas tam, kad visais atžvilgiais būtų ugdoma žmogaus asmenybė ir kad būtų didinama pagarba žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms. Jis turi skatinti visų tautų, rasinių arba religinių grupių savitarpio supratimą, pakantumą ir draugystę (...)“



Šiomet deklaracijai - 75 eri!

3 tematinės UNESCO ASPnet veiksmų sritys

Globalaus
pilietiškumo
švietimas

(angl. Global citizenship
education, GCED)

Darnaus
vystymosi
švietimas

(angl. Education for
Sustainable
Development, ESD)

Tarpkultūrinis
supratimas ir
paveldo
pažinimas

(angl. Intercultural
understanding and the
appreciation of cultural
diversity and heritage)

Visuminis mokyklos požiūris į darnumą

ANGL. WHOLE - SCHOOL APPROACH

pabrėžia būtinybę atliepti

“besimokančiųjų, personalo ir platesnės bendruomenės poreikius ne tik **ugdymo programose rėmuose**, bet **visoje mokyklos srityse ir mokymosi aplinkoje**. Reikalingas kolektyvus ir kolaboratyvus bendruomenės veikimas tiek jos viduje, tiek su išore, siekiant gerinti mokymosi rezultatus, elgseną, gerbūvj ir tai lemiančias sąlygas” (UNESCO).

**Lietuvos nacionalinė
UNESCO komisija
(nac. koordinatorius)**



**Komisijos partneriai (kitos
Lietuvos institucijos ir
organizacijos)**

**UNESCO ir kitų šalių
nacionalinės komisijos**

Pačios mokyklos!

Bendradarbiavimas su kitomis UNESCO programomis ir tinklais

- pakeičia mokymosi aplinką
- sužino, kaip mokslas prisideda prie pokyčių realiame pasaulyje;
- susipažįsta su mokslininko karjeros ypatumais

UNESCO „L'Oréal Baltic“ programos „Moterims moksle“ laureačių susitikimai su moksleiviais



Bendradarbiavimas su kitų šalių nacionalinėmis UNESCO komisijomis

- gilinasi į globalias problemas
- geriau supranta, kaip veikia daugiašalės organizacijos;
- lavina kritinį mąstymą, pagarbių diskusijų/ debatų įgūdžius; anglų kalbą

...

Jungtinių Tautų simuliacinis renginys moksleiviams Estijoje (Estonian UN Model)



Darnaus vystymosi tikslų (DVT) ambasadorės

Kiekvienai mokyklai priskiriamas DVT, į kurį per šiuos metus mokykla giliasi labiau ir įgyvendina iniciatyvas toje srityje (diskusijos, talkos, pažintiniai vizitai, tyrimai ir pan).



Radviliškio Lizdeikos gimnazija

Aiški vizija, kaip UNESCO ASPnet veiklas susieti su atnaujinamų programų įgyvendinimu ir kitais mokyklos prioritetais.

Globalus pilietiškumas - teminės išvykos, teminės savaitės, minimos datos, projektai, diskusijos, labdaringos veiklos.

Darnaus vystymosi švietimas - parengė rekomendacijas mokytojams, kaip per klasės veiklas mokytis apie darnaus vystymosi idėjas ir atskirus tikslus. Mokinių išvykos į įvairias parodas, integruotos pamokos, stovyklos, teminis meniu ir kt. Patirtinės veiklos, nukreiptos į aplinkosauginį švietimą. Mokytojų ir mokinių apklausa. Tiriamoji mokinių veikla apie elektros suvartojimą, šiukšlių rūšiavimą, padedanti rasti sprendimus. Kultūriniai pokyčiai (panaikintos šiukšlių dėžės, padidinta dviračių aikštelė).

Tarpkultūrinis supratimas - tarptautiniai projektai, pažintis su Lietuvos žydų kultūra ir atmintimi.

Ištraukos iš dr. Eglės Pranckūnienės atgalinio ryšio mokykloms

Pasvalio Lėvens pagrindinė mokykla

“įgyvendinant iniciatyvas mokykla ieško **ryšių su vietos bendruomene** ir ieško būdų, kaip prisidėti prie jų gerovės (šiltnamio statyba ir užauginto maisto dalijimasis su vietos bendruomene)”

Gargždų kranto progimnazija

“pagirtinas mokyklos visuminio požiūrio į darnų vystymąsi įgyvendinimas ir jo **susiejimas su mokyklos strateginiu planu**”

Iš Indrės Augutienės atgalinio ryšio

- sisteminiai pokyčiai
- patyriminės veiklos, mokymasis už mokyklos ribų
- stipri komanda, kolektyvus veikimas, bendruomeniškumas
- dalinimasis patirtimi su kitomis mokyklomis

**UNESCO Rekomendacija dėl švietimo
taikai, žmogaus teisėms ir darniam vystymuisi**

Tai iš esmės atnaujinta 1974 m. rekomendacija (procesas truko 2 metus).

Atnaujintas rekomendacijos teksto projektas buvo užbaigtas š. m. liepos mėn. (<https://unesco.lt/archives/5751>) ir per šią generalinę konferenciją (2023.11) priimtas be pakeitimų.

Pilnas naujas pavadinimas –

Rekomendacija dėl švietimo taikai ir žmogaus teisėms, tarptautiniam supratimui, bendradarbiavimui, pagrindinėms laisvėms, globaliam pilietiškumui ir darniam vystymuisi

(angl. Recommendation on education for peace and human rights, international understanding, co-operation, fundamental freedoms, global citizenship, and sustainable development).



- **Kaip švietimas turi prisidėti prie taikos, žmogaus teisių užtikrinimo, darnaus vystymosi šiuolaikinių iššūkių akivaizdoje**
- **visų lygių švietimui**
- **visoms UNESCO narėms (194 valstybės)**
- **sąveikos su įvairiomis UNESCO rekomendacijomis ir dokumentais (pvz. kultūriniu ir meniniu ugdymu, klimato kaitos švietimu, MIR ir kt.)**
- **nėra teisiškai įpareigojantis, tačiau šalys kas 4 metus teikia ataskaitas apie rekomendacijos įgyvendinimą**

Ši Rekomendacija suteikia aiškias gaires, ko reikia, kad švietimas būtų transformuojantis tiek individualiu, tiek kolektyviniu lygmeniu, ugdytų atsakingus piliečius, suteiktų priklausymo jausmą visuomenei ir planetai.

STEFANIA GIANNINI
(UNESCO GENERALINĖS DIREKTORĖS PAVADUOTOJA ŠVIETIMUI)

[Plačiau apie rekomendaciją ir jos reikšmę >.](#)

Apart raštingumo ir mokėjimo skaičiuoti, ugdyti žinias, įgūdžius, vertybes kaip:

- **Analytical and critical thinking**
- **Anticipatory skills**
- **Respect for diversity**
- **Self-awareness**
- **Sense of connectedness and belonging to a common and diverse humanity and planet Earth**
- **Empowerment, agency and resilience**
- **Decision-making skills**
- **Collaborative skills**
- **Adaptive and creative skills**
- **Citizenship skills**
- **Peaceful conflict resolution and transformation skills**
- **Media and information literacy, communication and digital skills**

- (g) Ensure that the safety, health and well-being of all learners, teachers and education personnel are protected and promoted;
- (h) Recognize education and learning as a continuous, lifelong, life-encompassing, holistic, humanistic and transformative process;
- (i) Recognize, appreciate and promote awareness among all education policy-makers, education leaders, teachers and education personnel that all learners, without discrimination, actively create and co-create knowledge;
- (j) Ensure freedom of thought, conscience, belief and religion as well as freedom of expression and opinion, which includes ensuring the right to seek, receive and impart information and ideas, in all forms and all media, while prohibiting any advocacy of hatred on any grounds that constitutes incitement to discrimination or violence, as established in relevant international human rights law;
- (k) Encourage, empower and support the willingness, and build the capacity, of individuals to engage proactively in solving problems at community, local, national, regional and global levels notably through the ethical and responsible use of current and future technologies;
- (l) Enable an international and global perspective in education, underlining the interconnections between the local and the global;
- (m) Promote intercultural and intergenerational dialogue for cooperation and solidarity and reinforce effective communication to help develop friendly relations between and among peoples, societies and countries;
- (n) Raise awareness of the increasing interdependence of individuals, communities, societies, countries, natural resources and ecosystems, and cultivate an ethic of global citizenship and shared responsibility for peace, human rights and sustainable development for the benefit of all, within planetary boundaries.

AČIŪ UŽ DĖMESĮ!

el.p. dalia@unesco.it